

Školní zralost dítěte

Základní informace pro rodiče k podpoření včasného zaškolení dítěte.

Zralost dítěte může být i v době, kdy je některá z oblastí oslabená nebo prozatím v nácviu. Je to soubor více dovedností a schopností dohromady.

Důležité obecné informace na začátek:

- Rodič je povinen zapsat dítě k **povinné školní docházce**.
- Před vstupem do školy musí dítě absolvovat tzv. **zápis** do školy.
- K zápisu jde automaticky dítě, které dosáhne do konce srpna **6 let** (k 31. 8. daného roku).
- Zápisy obvykle probíhají prezenčně v termínu od **1. 4. do 30. 4.** daného roku.
- Rodiče, kteří zvažují odklad školní docházky o jeden školní rok, musí kontaktovat Školské poradenské zařízení (PPP – pedagogicko psychologická poradna, SPC – speciálně pedagogické centrum), které při vyšetření **posoudí školní zralost dítěte** (k vyšetření je vhodné přinést zprávu z MŠ).
- K zápisu (či po domluvě později) přinášejí zákonní zástupci do školy doporučení – rozhodnutí o odkladu školní docházky o jeden školní rok, ev. doporučení pro vřazení do přípravné třídy ZŠ, ev. doporučení k nástupu do 1. třídy ZŠ, pokud proběhlo vyšetření v ŠPZ.



KRITÉRIA ŠKOLNÍ ZRALOSTI A PŘIPRAVENOSTI

- **VĚK**

- dítě, které dosáhne do konce srpna věku 6 let (k 31. 8.)
- dítě, které dosáhne věku šesti let v termínu od 1. 9. do 31. 12.
→ tzv. „předčasný nástup“
- nejpozději musí dítě zahájit školní docházku ve školním roce, kdy dovrší 8 let

- **TĚLESNÁ VYSPĚLOST, FYZICKÉ PŘEDPOKLADY**

- hmotnost
- výška (dítě musí být za první strukturální přeměnou - „Filipínská míra“)
- výměna dentice (chrupu, většinou počínající)

- **HRUBÁ MOTORIKA**

- pohybové dovednosti, koordinace (běh, dřep, stoj na jedné noze, házení míčem...)

- **JEMNÁ MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA A VIZUOMOTORIKA**

- vyhraněná lateralita - pravorukost/levorukost (ev. vyšetření laterality v ŠPZ - PPP)
- manuální zručnost (dovednost zapínat knoflíky, zipy, zavazovat tkaničky, držet tužku, používat nůžky, navlékat korálky)
- grafomotorika, vizuomotorika (kresba postavy, čára, kruh, zuby, kličky)
 - správný sed
 - uvolněná ruka
 - správný úchop
 - správné psací náčiní (vhodné používat trojhranné tužky, pastelky)

Správné sezení a držení těla při psaní



Správné držení tužky (špetkový úchop)



- **SEBEOBSLUHA, REŽIM**

- zná správné stolování – umí používat příbor
- je samostatné při hygieně a vyprazdňování (nutná kontrola)
- je samostatné v oblékání (ke konci období si většina dětí umí i zavázat tkaničky)
- pomáhá při domácích pracích – pěstujeme smysl pro povinnost
- má zvládnutý režim dne



• ŘEČOVÁ ZRALOST

- nesprávná výslovnost řešena logopedickou péčí
- <https://www.youtube.com/watch?v=uoPpgcg2jao>

• URČITÁ ÚROVEŇ VŠEOBECNÝCH SCHOPNOSTÍ, ZNALOSTÍ (poznáme podle obsahové úrovně řeči)

- znalost barev, jména + příjmení + adresy + tel. čísla, básničky, říkanky
- schopnost hovořit o nějaké nedávné události (plynule, souvisle ve větách)
- zobecnění, používání pojmů - např.

Co je větší kůň nebo pes?

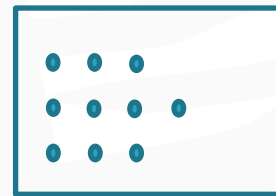
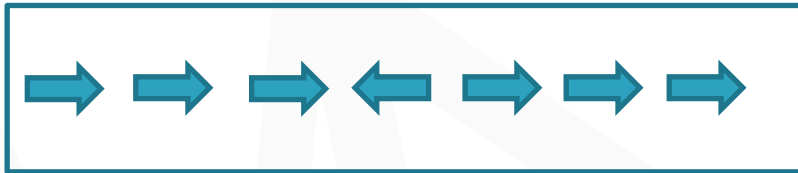
Třešně a hrušky a jablka jsou?

Malá kráva je telátko, malý pes je?

Proč má auto brzdy?

- základní předmatematické představy = *napočítat do 10, představa do 5, větší-menší, více-méně, geometrické tvary, **nemusí umět počítat!***

- **SCHOPNOST ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ - DIFERENCIACE/VNÍMÁNÍ DETAILŮ** – obkreslování psaného textu a geometrických tvarů, event. puntíků; rozpoznání zrcadlově převrácených tvarů; postřehování detailů na obrázcích



- **SCHOPNOST SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ - DIFERENCIACE/VNÍMÁNÍ DETAILŮ**
 - rozlišení délky slabik (rytmus)
 - rozlišení alespoň první hlásky ve slově (pokud zvládne rozlišení poslední hlásky ve slově či jednotlivých hlásek ve slově – **sluchová analýza a syntéza**)

sluchová diferenciac – rozpoznání odlišných slov na podkladě měkčení, jiné hlásky ve slově

- rozlišení tónů – melodie (doprovází pohybem)

- **PAMĚŤ**

- zapamatuje si krátkou větu, sdělení a dokáže ji zopakovat

- **PRAVOLEVÁ/PROSTOROVÁ ORIENTACE**

- pravá-levá, vpravo-vlevo, nehoře-dole, vepředu-vzadu, na-pod, před-za

- **POZORNOST/PRACOVNÍ ZRALOST**

- udržení záměrné pozornosti cca 10 min. (věk x 1,5 min.)
 - zvládnutí neúspěchu nezdaru
 - vůle překonávat překážky, zkusit se zapojit do činnosti kde není hned úspěšné

- **EMOCIONÁLNÍ ZRALOST - KONTROLA CITŮ A IMPULSŮ** (ovládnutí chování)

- **SOCIÁLNÍ ZRALOST**

- schopnost odpoutat se od rodičů na určitou dobu
 - dodržování základních sociálních návyků (zdravení, poděkování, přijmutí a podrobení se autoritě, podřízení se pokynům – dodržení pravidel, vykáni dospělým)
 - orientace ve skupině stejně starých dětí (schopnost prosazení se x podřízení se většině, rozdělit se)

Nástup do první třídy představuje zátěž, je to období náročné na adaptaci. Připravené dítě vše zvládne či se dokáže adaptovat v poměrně krátké době.

Náročné je to především z těchto důvodů:

- odpoutání se od rodičů na poměrně dlouhou dobu
- začlenění se do skupiny vrstevníků – určitá **anonymita**
- podřízení se cizí autoritě
- změna režimu dne
- během vyučování dítě musí sedět, být v klidu a soustředěné
- povinnosti spojené se školou – už si nemůže jenom hrát, mají doma povinnosti, musí procvičovat nové dovednosti a znalosti

ZDROJE OBRÁZKŮ

- <https://valalova.webnode.cz/dulezite-informace/spravne-psani/>
- <https://prodys.cz/grafomotorika/>

SEZNAM ZKRATEK

MŠ – mateřská škola

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

SPC – speciálně pedagogické centrum

ŠPZ – školní poradenské zařízení

ZŠ – základní škola

Materiál byl vytvořen jako podpůrný text pro rodiče v rámci projektu
Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro ORP Lanškroun IV,
reg. číslo CZ.02.02.XX/00/23_017/0008129.

Autorkou materiálu je psycholožka Mgr. Bc. Kamila Barlow.